

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- ”Regioner delas upp i ett högutvecklat urbaniserat centrum och en mindre utvecklad periferi” – scenario av Krugmans teorier
  - Regionala nedifrån-och-upp strategier blir viktigare i kristider
  - Hörandet av medborgarorganisationer bör effektiveras – rapport från SAG-samabetsgruppen
  - ”Återupptäcka” landsbygden – ESRS’ XXIII kongress 2009 i Vasa tar ännu emot förslag till arbetsgrupper
  - Klubb för landsbygdsutveckling, individen som landsbygdens resurs – läs senaste informationsblad från Levón-institutet
  - Läs även detta: **Dagsfirande – Internationella landsbygdskvinnors dag och Världsdagen för mat *Möjlighet för landsbygden att överleva med bensin i byn” – Sveriges första By-mack igång *Har man ingen lokal ekonomi får man skapa en! – konferens i Vuollerim *För byns bästa – ÖNB ordnar byahövdingsdagen *Studiefrämjandets och SÖB:s samgång avgörs under höstmötena *Projekt sammanställde servicekatalog för österbottniska landsbygden*
-

”REGIONER DELAS UPP I ETT HÖGUTVECKLAT URBANISERAT CENTRUM OCH EN MINDRE UTVECKLAD PERIFERI” – SCENARIO AV KRUGMANS TEORIER

Årets pristagare av Sveriges Riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne år 2008 Paul Krugman belönas för sin forskning om utrikeshandel och ekonomisk geografi. Krugman har visat hur stordriftsfördelar påverkar handelsmönster och lokalisering av ekonomisk verksamhet. Han har förenat de tidigare åtskilda forskningsfälten utrikeshandel och ekonomisk geografi. Krugmans ansats utgår ifrån att många varor och tjänster produceras billigare i långa serier (allmänt känt som stordriftsfördelar), medan konsumenterna samtidigt efterfrågar ett varierat utbud av varor. Det här gör att småskalig produktion för en lokal marknad ersätts av storskalig produktion för en världsmarknad, där företag med likartade produkter konkurrerar med varandra. ***Den traditionella handelsteorin bygger ju på att länder är olika*** och förklarar varför vissa länder exporterar jordbruksprodukter, medan andra exporterar industrivaror. ***Den nya teorin förklarar varför världshandeln i själva verket domineras av länder med likartade förutsättningar, som handlar med likartade produkter***, t.ex. Sverige både exporterar och importerar bilar, vilket möjliggör specialisering och ökad stordrift med lägre priser och ett rikare varusortiment som följd. Stordriftsfördelar i kombination med sänkta kostnader för transporter är även en av förklaringarna till varför en allt större andel av befolkningen bor i städer, liksom varför likartad verksamhet koncentreras till samma platser. Sänkta transportkostnader kan i sin tur utlösa en självförstärkande process, där en växande stadsbefolkning leder till mer stordrift, högre reallöner och ett mer varierat utbud av varor. Sålunda stimuleras ytterligare inflyttning till städerna. ***Paul Krugmans teorier har visat att resultatet av dessa processer kan bli att regioner delas upp i ett högutvecklat***

urbaniserat centrum och en mindre utvecklad "periferi". Uppgifterna är från Kungl. Vetenskapsakademiens pressmeddelande (från 13.10) och finns under webbadressen http://www.kva.se/KVA_Root/swe/_news/detail.asp?NewsId=1100. Se även webbadressen http://www.princeton.edu/people/display_person.xml?netid=pkrugman&.

REGIONALA NEDIFRÅN-OCH-UPP STRATEGIER BLIR VIKTIGARE I KRISTIDER
I ekonomiska uppgångstider, så som i USA under president Clinton på 1990-talet, kan vi få stora privata investeringar i forskning, teknologiska genombrott (mobiltelefon) och tillväxt i storstäderna. Under den här perioden var succéhistorien Nokia möjlig. I nedgångstider och kriser som i dag är radikala investeringsbaserade konkurrensstrategier med stora privata investeringar i forskning inte längre möjligt. Därmed blir regionala nedifrån-och-upp strategier viktigare. Vad gäller strukturen i den globala ekonomin, kan den komma att ändras. Om USA får stagflation (stor inflation och arbetslöshet) i sin ekonomi, stagnerar innovationssystemet där som på 1970-talet. Vi kan då få en polycentrisk världsekonomi, som efter nuvarande kris tar fart i Asien. Kina kan komma att kopiera det som Japan gjorde på 1970-talet och konkurrera ut USA på viktiga områden. Lösningen för Europa är regionala strategier nedifrån och upp, där regionala resurser är utgångspunkten. För Österbotten innebar krisen på 1970-talet att man huvudsakligen löste problemen genom entreprenörskap och emigration. Inom områden med starkt hantverkskunnande och entreprenörskap uppstod småföretag som gav upphov till agglomeration av företag, vilka har vuxit i storlek och undergått omvandling, speciellt i kristider. Österbotten med flera industriella kluster, baserade på egen tillväxt nedifrån, är ett undantag från den finska investeringsdrivande innovationsstrategin på 1990-talet. Det är här en stor utmaning att utveckla institutioner som kan främja relaterade variationer och mutationer inom dessa industriella kluster. Jylland utgör en intressant region som kan jämföras med Österbotten. Texten ovan är lite plock ur forskaren Åge Mariussens föreläsning (15.10) om *Innovativa regioner i den globala konkurrensens ekonomi – Österbotten som exempel* inom föreläsningsserien *Studia Generalia Ruralia* som hålls på Åbo Akademi i Vasa. Den andra föreläsaren, författaren Åsa Stenvall-Albjerg, talade om *Den möjliga hemkomsten*. Nästa föreläsning ges 29.10. Under webbadressen <http://www.abo.fi/student/media/8245/studiageneraliaruralia2008.pdf> finns programmet med alla föreläsningar.

HÖRANDET AV MEDBORGARORGANISATIONER BÖR EFFEKTIVERAS – RAPPORT FRÅN SAG-SAMARBETSGRUPPEN

Medborgarorganisationer föreslås höras i ett så tidigt skede som möjligt, då ministerierna bereder lagstiftning och beslut. Beredningens kvalitet förbättras, arbetet effektiveras och utvärderingen av mångsidiga konsekvenser, vilket berör olika medborgargrupper, underlättas om medborgarorganisationer och intressegrupper blir hörda redan vid inledningsskedet av lagstiftnings- och andra projekt. I rapporten *Bättre samarbete – Bättre beredning* föreslår arbetsgruppen bl.a. att ministerierna skulle ordna regelbundna sammanträden med medborgarorganisationerna och att ministeriernas webbplatser och annan elektronisk informationsförmedling skulle göras allt aktuellare, lättbegripligare, innehållsmässigt mera detaljerat och interaktivare. Det anses också viktigt att hearingarna ordnas omsorgsfullt, samt att svarstiderna till olika förfrågningar och utlåtanden skulle vara tillräckligt långa. Syftet med hearingarna och valet av dem som hörs skall även motiveras. Ur medborgarorganisationernas synvinkel är det också viktigt att ta reda på hur man kan påverka genom hearingar. I rapporten föreslår man samarbetsutbildning både för tjänstemännen och för representanter inom olika organisationer. Man föreslår att organisationernas interna handlingssätt utvecklas, bl.a. så att paraplyorganisationerna skulle höra sina medlemsorganisationer noggrannare. Uppgifterna

är från finansministeriets pressmeddelande (från 13.10) och finns under webbadressen http://www.vm.fi/vm/sv/03_pressmeddelanden_och_tal/01_pressmeddelanden/20081013SAGsam_name.jsp. Rapporten *Bättre samarbete - Bättre beredning* återfinns på webbadressen http://www.vm.fi/vm/sv/04_publicationer_och_dokument/01_publicationer/04_utvecklande/20081013Baettre/SAG-raportti_taitto_ruotsi_%2b_kannet.pdf.

Rapporten Bättre samarbete – Bättre beredning baserar sig på SAG-samarbetsgruppens arbete, i vilken ingick representanter för flera ministerier och svenskspråkiga medborgarorganisationer. Själva SAG-samarbetsgruppen bestod av ordföranden Marja Granlund och sekreteraren John Seppänen från finansministeriet, samt vice ordföranden Björn Wallén och sekreteraren Sebastian Gripenberg från Svenska studiecentralen.

”ÅTERUPPTÄCKA” LANDSBYGDEN – ESRS’ XXIII KONGRESS 2009 I VASA TAR ÄNNU EMOT FÖRSLAG TILL ARBETSGRUPPER

Det europeiska landsbygdssociologiska förbundet ESRS (European Society for Rural Sociology, www.ruralsociology.eu), håller sin 23:e kongress i Vasa 17-21.8.2009 och firar samtidigt 50-års jubileum. Temat för kongressen är *Re-inventing the Rural: Between the Social and the Natural*. Den vetenskapliga kommittén hoppas få in många förslag till arbetsgrupper kring följande fem teman: Mobilities and Stabilities in Rural Space, The Rural Bites Back, Animal Farm, The Sciences of the Rural and Sustainable Ruralities. Förslag till arbetsgrupper (inte längre än 600 ord) kan ännu lämnas in, dock senast 25.10 på e-mailadress esrs2009@uwasa.fi. Läs mer (på engelska) om kongressen på adress www.esrs2009.fi.

I en tid då det sker djupt- och långtgående förändringar på europeiska landsbygden, är det viktigt att landsbygdsforskningen är ansvarstagande, innovativ och kritisk. ESRS-arbete strävar efter att stöda och främja sådan forskning, samt försäkra sig om en bred spridning. ESRS’ nya webbsida (www.ruralsociology.eu), som huvudsakligen är producerad av landsbygdsforskningen vid Åbo Akademi, Vasa (<http://www.abo.fi/student/landsbygdsstudier>), strävar efter att var en del av den här processen. Hemsidan är organisationens huvudsakliga medel för att utbyta information. Här finns bl.a. information om ESRS och dess evenemang, samt ett nyhetsbrev till medlemmarna. Man hoppas att alla medlemmar har glädje av sidorna, samt använder dessa och medverkar i dem. Förhoppningen är även att icke-medlemmar uppmuntras att gå med i ESRS.

KLUBB FÖR LANDSBYGDSDUTVECKLING, INDIVIDEN SOM LANDSBYGDENS RESURS – LÄS SENASTE INFORMATIONSBLAD FRÅN LEVÓN-INSTITUTET

Under den riksomfattande landsbygdsforskarträffen i Kuhmo (21-22.8) fick deltagarna bl.a. höra om en intressant idé från Östa Finland. I Joensuu-regionen har man nämligen grundat en klubb för landsbygdsutveckling, vars idé är att samla intresserade av landsbygdens utveckling i Norra Karelen. Man diskuterar aktuella saker och för viktiga ärenden framåt för vidare åtgärder. I landsbygdens utveckling har individens betydelse inte alltid varit erkänd eller känt. Men utan t.ex. en uppoffrande byaföreningsordförande eller projektchefshjälte skulle många utvecklingsprojekt inte kunnat genomföras och byn vara utan nya verksamheter eller byggnader. Särskilt i innovationsprocessen har enskilda innovatörer i en viktig roll, ty utgående från landsbygdens nuvarande befolkningsstruktur är det inte möjligt att skapa stora innovationskluster. Förutom de här ämnena, Landsbygdsforskarna i ett kargt och vackert Kuhmo samt Funderingar Antti Saartenoja: Individens som landsbygdens resurs, ingår bl.a. följande ämnen:

- Ledaren/Jouko Havunen: Viktiga linjedragningar
- ”Vasa är Finlands energihuvudstad”
- Inom företagssaneringen råder stora känslornas hav

- Från teori till resultat i företagsutbildning
- Studier för kandidatexamen inleddes i Kauhajoki

Informationsbladet (på finska) finns att läsas på Vasa universitets hemsida under webbadressen <http://www.uwasa.fi/midcom-admin/ais/midcom-serveattachment-7702/levon08%273netti.pdf>.

LÄS ÄVEN DETTA

Dagsfirande – Internationella landsbygdskvinnors dag och Världsdagen för mat

Alla människor i världen påverkas direkt eller indirekt av klimatförändringen. Men landsbygdens kvinnor har en avgörande roll i att motverka klimatförändringen, eftersom kvinnorna producerar över hälften av all mat i världen. I Afrika är andelen kvinnliga matproducenter 80 procent, i Asien 60 procent, samt i Latinamerika och Västvärlden 30-40 procent. Då landsbygdskvinnorna har en central roll i världens matproduktion, kan de genom kunskap och medvetenhet även bidra till att motverka klimatförändringen och dess följder. Internationella landsbygdskvinnors dag firas årligen den 15 oktober världen över sedan år 1995. I år var internationella temat *Klimatförändringen – landsbygdens kvinnor är en del av lösningen*. Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf:s kvinnoutskott påminner ... *Läs mer på adress <http://www.slc.fi/pressmeddelanden.asp>.*

Årets Världsdag för mat (16.10) är mer aktuell än någonsin för matpriserna har stigit i hela världen och därmed antalet undernärda människor. Man vill öka människornas medvetenhet om hur klimatförändringen inverkar på livsmedelsproduktionen. Enligt FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation FAO innebär klimaförändringen problem i livsmedelsproduktionen, speciellt i världens fattiga länder. Man är också rädd för att klyftan mellan rika och fattiga länder växer. Användningen av bioenergi kan motverka klimatförändringen. Därför ... *Läs mer på http://www.mmm.fi/sv/index/Naturresurssektor/nyheter/081008_ruokapaiva.html.*

”Möjlighet för landsbygden att överleva med bensin i byn” – Sveriges första By-mack igång

För att råda bot på mack-döden i Värmland, har ett tjugotal småmackar gått samman och startat kedjan By-macken. Enligt ordföranden för Länsbygderådet i Värmland Owe Nordling kommer det här att ge ett uppsving för landsbygden. *”Det är en möjlighet för landsbygden att överleva med bensin i byn”*, säger Nordling, som menar att om macken försvinner från landsbygden, så försvinner även lanthandeln. Om lanthandeln försvinner, så far ungdomarna. Far ungdomarna, så föds inga nya barn och då ryker skolorna. Händelsekedjan tar 10-15 år. Fixar vi inte det här nu, så har vi inte en levande landsbygd om 15 år, menar Nordling (<http://www.sr.se/varmland/nyheter/artikel.asp?artikel=2374488>).

Har man ingen lokal ekonomi får man skapa en! – konferens i Vuollerim

I svenska Vuollerim hålls en konferens 3.11 med fokus på vad som är möjligt att åstadkomma när många i en bygd väljer att vara samhällsentreprenörer. En växande bygd kan inte bara bygga på stöd utifrån, utan den måste utveckla egna finansiella muskler och möjligheter att ta tillvara lokala resurser – både fysiska och mänskliga. Har man ingen lokal ekonomi får man skapa en. I Vuollerim har bybor tillsammans redan bildat två bolag för att utveckla bygden – ett tredje bolag planeras. Under seminariedagen *En växande bygd – Har man ingen lokal ekonomi får man skapa en!* utbyts erfarenheter och delar av aktuell samhällsforskning och utveckling. Man lyfter gemensamt upp konkreta frågeställningar, samt diskuterar och söker kreativa idérika lösningar. Arrangörer för konferensen är VIVA Visioner i Vuollerimbygden AB, Riksorganisationen Helan Sverige ska leva och Jokkmokks Byråd. Info, program (även för 2 och 4.11) och anmälan, som skall göras helst före 31.10, finns på webbadressen <http://www.helasverige.se/file.php/fs/>

sOcAtIjvB9LGS1Bt9b8eZy1GTIE0PRR7tTuMpE6QBGkiuLBsNxwAVI6CTyqxd7sw.pdf?target_filename=Inbjudan+-+En+v%E4xande+bygd+3+nov.pdf.

För byns bästa – ÖNB ordnar byahövdingsdagen

Östra Nylands Byar rf (ÖNB) ordnar en gemensam svenskspråkig byahövdingsdag på Hommanäs Gård (www.hommanas.com) 28.10 kl. 15-18:30. Byahövdingsdagen är till för den som är ansvarig för sin egen by i egenskap av ordförande, viceordförande eller sekreterare i byaföreningen, byarådet, ungdomsföreningen eller liknande. Men dagen är även till för den som vill aktivt delta i byarnas utveckling och påverka möjligheten att bevara byn som en levande boningsmiljö. Förutom ÖNB finns även Östra Nylands förbund på plats, liksom landsbygdsutvecklingsföreningen SILMU rf:s och Regioncentrumprogrammets representanter. *Anmälan görs senast 24.10 till byaombud Mia Aitokari på mobilnr 040 550 4402 eller på e-mailadress info@itukylat.fi. Läs om programinnehållet under adressen http://www.itukylat.fi/categories.asp?document_id=2432&cat_id=52.*

Studiefrämjandets och SÖB:s samgång avgörs under höstmötena

En arbetsgrupp som består av medlemmar från Studiefrämjandet i Österbotten rf:s och Svenska Österbottens Byar rf:s styrelser har jobbat med utredningen om sammanslagning enligt den modell som en jurist tagit fram och som båda föreningarna på sina respektive vårmöten fick klartecken att jobba vidare med. Förhandlingarna om den nya föreningen har nu framskridit, så att det finns ett förslag till nya stadgar, vilka tagits upp i respektive styrelse och godkänts. Under respektive höstmöte kommer beslut om sammanslagning att tas upp. *Svenska Österbottens Byar håller sitt höstmöte 3.11 kl. 19 i Lannäslundskolan Optima i Jakobstad, medan Studiefrämjandet håller sitt möte 25.11 i Svenska klubben i Vasa.*

Projekt sammanställde servicekatalog för österbottniska landsbygden

Studiefrämjandet i Österbotten rf har genom projektet *Bättre Metoder och Modeller – välfärdstjänster* sammanställt en telefonkatalog över servicetjänster som finns inom äldreomsorgen. Katalogen är sammanställd kommunvis, börjandes i norr med Öja för att sluta i söder med Kristinestad. *Själva katalogen och mer info finns under webbadresserna <http://studieframjandet.huset.fi/files/PDF/Service nummerkatalogen.pdf> respektive http://www.studieframjandet.fi/svenska/studieframjandet/egna_projekt/bmv/valfardstjanster/servicekatalog/.*

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet utkommer en gång i veckan och sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@ssc.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@ssc.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
